

מאוצרות הפרשה

יודעים שהנכד גנב מהסבא את האפיקומן וכולם שותקים ולא מספרים, את השתיקה הזאת עושים זכר לנס שהכלבים שתקו. שאל הנכד את רבי שמעון סופר, האם זה התחדש לסבא עכשיו ולכן רק עכשיו הסבא אמר את זה, או שהסבא כבר ידע הטעם הזה? ענה לו רבי שמעון, אני כבר מזמן ידעתי את זה, שאל הנכד לרבי שמעון, אז למה הסבא לא אמר לי מיד? אמר לו רבי שמעון יסוד גדול, דבר ראשון צריך לדעת שעושים מה שנוהגים לעשות, אם כך המנהג כך עושים, אח"כ אפשר לשאול למה, ומה טעם של המנהג, כי אם לפני כן שואלים כאלו שאלות, אז מתחילים לחשוב מי אומר שצריכים לעשות, ולכן ראשית יש לדעת שכשיש מנהג טוב עושים ואח"כ נשמע למה. (דברי השירה)

אני ולא מלאך, ולא ע"י שליח אלא הקב"ה בכבודו ובעצמו... הראשונים שואלים שהרי כתוב מפורש בפרשת חוקת ^(כ.ט) "ונצעק את ה' וישמע קולנו וישלח מלאך" וכותב רש"י מלאך זה משה רבינו, אז מה אנו אומרים "אני ולא מלאך"? מבאר המגיד מדובנא כדרכו ע"פ משל, שפעם היה יהודי שהיה לו בן יחיד ובנו היה חולה מאוד והאבא לא זז מהמיטה של בנו, הוא הביא את כל הרופאים ואמר שהוא לא זז עד שבנו יתרפא. יום אחד האבא היה מוכרח לטוס לחו"ל ואמר לבנו "אני חייב לנסוע אבל אני לא עוזב אותך אפילו לרגע אחד, יש לי ידיד מאוד טוב שהוא יהיה כאן בשבילך במקומי". נחה דעתו של הבן והסכים. האבא נסע ולאחר חודש הוא חוזר ושואל את בנו "האם החבר שלי היה טוב עבורך במקומי?". הבן ענה "לא ולא". שאל האבא "למה?". הבן ענה לאביו "אמרת שהוא יאכיל אותי כמו ידיו וזה לא נכון, הוא נתן לי לאכול עם מזלג, נתן לי לשתות עם כוס..." אמר האבא "תבין בני, מזלג זה ידא אריכתא, זה הוא ולא מישוהו אחר". מסביר המגיד שגם ביציאת מצרים ה' אמר "אני ולא מלאך" פירושו אני ולא מישוהו אחר, משה רבינו זה לא מלאך, משה רבינו זה כמו המזלג, כי משה ביטל את עצמו לרבונו של עולם אז יוצא שזה כאילו הוא בכבודו ובעצמו ולא כח אחר. היסוד בשבילנו לדעת לבטל את עצמנו למען שמו יתברך, יהודי שמבטל את עצמו לרבונו של עולם אז הוא לא עושה כלום וכל מה שהוא עושה זה כמו שה' בעצמו עושה. (דברי השירה)

מנהג פתיחת הדלת קודם אמירת "שפוך חמתך"

הנהגה בליל הסדר המנהג לפתוח את הדלת קודם אמירת שפוך חמתך, והטעם בשביל להראות שלילה זה, הוא משומר ובא מן המזיקים. בעלון מציון מכלל יופי מביא בשם הגאון רבי אביגדור הלוי נבנצל שליט"א, אמנם שמעתי ממורי ורבי הגר"ש רוזבסקי זצ"ל לבאר בזה עוד, שכיון שבקרבן פסח נאמר איסור להוציא מן הבית מן הבשר חוצה, לפיכך היו רגילים שהדלת היתה נעולה כל זמן אכילת הפסח, ורק בסיום האכילה פתחו את הדלת, כיון שבגמרא מבואר שבסיום אכילת הפסח היו עולים לגגות לקרוא את ההלל (פסחים פה: טו.), ואז היו פותחים את הדלת. וזכר למנהג זה, שעלו לגגות לקרוא את ההלל, ולזכור ענין קרבן הפסח, נוהגים לפתוח את הדלת בסיום האכילה.

והיא שעמדה לאבותינו ולנו

בהגש"פ באזני בנך מביא, שכונות השיר הזה היא, שלמרות שאנחנו לא רואים תמיד שהקב"ה שומר ומגן עלינו, מכל מקום אנו מאמינים בלב שלם שהוא מגן עלינו בכל עת ובכל שעה. וכמו שלהבדיל אנחנו עולים על הרכבל מבלי לפחד שהחוט יקרע, כי אנחנו סומכים על החברה המפעילה את הרכבל, על דרך זה והרבה יותר מזה אנו סומכים על אבינו מלכנו שחפץ אך ורק בטובתנו. מסופר על איש אחד שקשר חבל בין שני הרים, ועבר על החבל פעמיים לעיני צופים רבים. אח"כ שאל את הצופים, מי מאמין שאצליח לעבור גם עם עגלה. ענו כולם בפה אחד 'מאמינים'. הוסיף לשאול, מי רוצה לשבת בתוך העגלה. אף אחד לא הסכים, כי מאמונה למעשים הדרך רחוקה. פתאום הגיעה ילדה קטנה והתיישבה בתוך העגלה והם החלו לעבור. כולם עצרו את נשימתם, אך הם עברו בשלום. שאלו אותה אנשים 'איך לא פחדת'. והיא ענתה בגאווה: 'זה אבא שלי'. אצל אבא לא נופלים!

וזהו שאומרים 'והיא שעמדה לאבותינו ולנו'. כי למרות שאנחנו ישראל עם קרובו, מכל מקום אנחנו שרויים בגלות ולא תמיד רואים את אהבת ה' אלינו, כגון בזמני מלחמות וגזירות שואה צרות ויסורים. וגם כשהכל מראה טוב, כי חורשים עלינו הרשעים מזימות לעשות לנו רעה ועומדים עלינו לכלותנו. אך באמת הקב"ה שגאל אותנו ממצרים נגד כל סיכוי בעולם לצאת משם, הוא שומר עלינו בכל דור ודור ומצילנו מידם. ואף כשיש צרות וכדו' אין זה לרעה, כי החושך בעצמו הוא הדרך לאורה, כמו שכתב רבינו יונה בשערי תשובה תחילת שער ב' אות ה'.

ושאינו יודע לשאול - מספרים על הרה"ק רבי צבי הירש מרימינוב זי"ע שמידי שנה בעת שהגיע "ליל הסדר" ל"שאינו יודע לשאול" היה אומר: לדעתי - ה"שאינו יודע לשאול" נוקט בדרך הטובה מכולם! והיה מסביר: שכאשר נגשים להתפלל לפני השם יתברך, מוטב שלא לבקש דבר מוגדר, כי אם לבקש, שהבורא יתברך, היודע את אשר יחסר לכל נפש ונפש, הוא ימלא וישלים לו את כל מחסוריו. וזה שנאמר: "ושאינו יודע לשאול", מי שאינו יודע לבקש פרט מסויים, אלא סומך על ידיעותו של הקב"ה ומבקש מלפניו שישלים לו את מחסוריו בכללותם, "את פתח לו" - הוא זוכה, שהשם יתברך בעצמו פותח לו פתח לישועתו בכל העניינים!

שמירת המנהגין בלי לשאול שאלות

בשנת תשס"ח מרן הגאון רבי מיכל יהודה ליפקוביץ זצ"ל הלך למכור חמץ אצל בעל שבט הלוי זצ"ל ואז סיפר בעל השבט הלוי לרבי מיכל יהודה שפעם בליל הסדר אצל רבי שמעון סופר זצ"ל שאל אותו הנכד למה גונבים אפיקומן? ענה רבי שמעון לנכד שהוא צריך לחשוב על זה. בסוף הסדר אמר רבי שמעון לנכד, עכשיו אני יגיד לך למה, מפני שכתוב ביציאת מצרים "ולכל בני ישראל לא יחרץ כלב לשוננו", היה נס, כתוב בגמ' (ב"ק ס:.) שכשמלאך המוות בעיר כלבים צועקים כשאלהיהו הנביא בא לעיר כלבים צוחקים, פה היה מלאך המוות בעיר, והטבע היה צריך להיות שכלבים צועקים, ואעפ"כ ה' עשה נס שלא יחרץ כלב לשוננו, כמו שהכלבים שתקו, כך גם כשגונבים אפיקומן וכולם

"היום לא צריך להתאמץ יותר מדי, אלא בכמה לחיצות כפתור –

הלשון הרע מתפשט בכל העולם, לא פחות מהקורונה... ובדבר הזה יש להתחזק"

האם ראוי לפרסם סימנים על זמן הגאולה? על מה מרמזת ההתפשטות המהירה של המגפה? ובאיזה דבר בעיקר יש להתחזק? - מתוך שיעורו השבועי של הגאון רבי מיכל זילבר שליט"א

תחילה וראש ברצוני למסור מודעה רבה לאורייתא, שלא להקל ראש, ויש לשמוע על כל ההוראות שנאמרות על ידי משרד הבריאות, שכן אנחנו מחוייבים במצות עשה מדאורייתא (דברים ד, טו): "ונשמרתם מאוד לנפשותיכם" (עיין ברכות לב, ב). ואם מחללין שבת על ידי רופא (או"ח סי' שכח סעי' י) כל שכן וודאי שחייבים להקפיד על כל ההוראות של הרופאים היאך להשמר מהמגיפה, והדברים נוגעים לפיקוח נפש כפשוטו. ולעצם המגיפה, תחילה אומר, על מה שנפוצו השמועות כי 'קורונה' בגימטריא 'משיח בא', ושאר דברים שכאלה, האמת אומר שרע עלי המעשה. אנו אין לנו אלא דברי חז"ל שאמרו (סנהדרין צז, ב): "אמר רבי שמואל בר נחמני אמר רבי יונתן, תיפח עצמן של מחשבי קיצין, שהיו אומרים כיון שהגיע הקץ ולא בא שוב אינו בא, אלא חכה לו שנאמר (חבקוק ב, ג) "אם יתמהמה חכה לו". כל מחשבי הקיצין הללו סופם רק עגמת נפש, ומי יודע מה צריך לעבור לפני שהמשיח מגיע, ובפרט לאחר השואה והמלחמה האיומה, האם היה מי שחשב שיתעכב כל כך מלבוא. אלא אם יתמהמה חכה לו (חבקוק ב, ג).

אך יש להתבונן בדברי חז"ל במה אנו צריכים להתחזק. אמנם ציבור היראים ברוך ה' אינו מחפש לעבור עבירות, אך זאת יש להתחזק – שלא לחפש עבירות אצל אחרים, כמו שפירש המגיד מקו'נ'ץ זי"ע (עבודת ישראל ויקרא שבת הגדול): "וכל מקום שאין מכניסין בו חמץ אין צריך בדיקה – נראה הרמז, דהנה יש בני אדם שאינם משגיחין על מעשיהם רק על מעשים של בני אדם אחרים. ולזה מזהיר התנא מקום שאין מכניסין וכו' אין צריך בדיקה, כלומר שאין [לעשות] כך שישגיח על מעשיהם של אחרים רק שיתקן וישגיח על מעשיו". אם כן יש לאדם שלא לחפש עבירות אצל אחרים. וכן הם מורים על כל אחד להתבודד, שלא להיות בחברת אנשים, אלא כל אחד יהיה עם עצמו. והוא הלימוד הראשון, שלא להתעסק עם השני.

עוד בא לרמז במהירות ההתפשטות, שכן כל עבירה יש לה חיידקים שמעבירים את החולשה בדבר לאחרים, אך יש עבירה שכל ענינה הוא ההתפשטות בקרב העם, והוא לשון הרע. וכמו שאמרו (דבר"ה ה, י) על בעל הלשון: "שעומד ברומי והורג בסוריא עומד בסוריא והורג ברומי". וכן הוא בקורונה שהוא הולך ומתפשט בכל העולם. אם כן, על העבירה שעיקרה הוא בהתפשטות הגיעה האי נגע. ובפרט היום שיש התפשטות לשון הרע במהירות מדהימה, שכן לפני עידן ועידנים, כאשר היה לאדם לשון הרע ולספר על חברו, היה צריך לפגוש את מי שהוא רוצה להגיד לו זאת, וגם בעידן הטלפון עדיין היה צריך לעשות כמה פעולות ולסובב (לחייג) את המספרים, ועד שהיה משיגו, או שכבר ירד כח התאווה ללשון הרע, או שהתגבר על היצר הרע. ואילו היום לא צריך להתאמץ יותר מדי, אלא בכמה לחיצות כפתור והלשון הרע מתפשט בכל העולם, לא פחות מהקורונה.

ובדבר הזה יש להתחזק, שכן בידינו הוא, אין הקדוש ברוך הוא חפץ שנעשה דברים שאי אפשר לעמוד בהם, ואינו חפץ שנצום ג' ימים מעת לעת כבימי אסתר, אלא להתחזק בהאי לישינא בישא.

ועוד אמרו שלא לתת ידים כדי למנוע הדבקה מהמחלה. ואמנם הדבר גורם שאין לגעת אחד בשני, והנה בקהילתנו קהילת סלונים נוהגים לרקוד כל שבת לאחר התפילה, וכן בליל ראש השנה ושאר ימים טובים, ובליל ראש השנה הדביקות והרננה מרקיע שחקים. ושמעתי כמה וכמה פעמים ממו"ר ה'ברכת אברהם' מסלונים זצ"ל, שפעם בעת הריקודים אצל בעל הדברי שמואל זי"ע, נעצר ה'דברי שמואל' בלהבת אש ואמר: "מי רוקד, יד ביד? רגל ברגל? הרים וגבעות ימים ונהרות לא יוכלו להבדיל בין לבבות ישראל! לבבות ישראל רוקדים יחד!".

ומדבריו נלמד תיקון לזמן הזה שבו אי אפשר לתת יד, אבל עדיין אין הדבר יכול להפריד את ליבות בני ישראל אחד מהשני. ובאמת מה שמקשר את ישראל יחדיו היא הקטורת, שכן אמרו בזוה"ק (ח"ג לז, ב): "קטר תקשיר כלא כחדא ובגין כך אקראי קטרת". ולכן יש להתקשר יחד כל נשמות ישראל, שכן כל נשמות ישראל קשורים ונוגעים למלך מלכי המלכים. וכל נשמות ישראל נשמתן מתחת כסא הכבוד.

והעצה היא להרבות באחדות ואיחוד לבבות, וכמו שכתב בתפילת הרה"ק ר' אלימלך מליזענסק זצ"ל: "שנראה כל אחד מעלת חברו". שזה הוא העצה הטובה ביותר, שכן קשה מאוד להסתכל על השני, ולכן אמר עצה, לראות בכל אחד את המעלה של השני, שבה הוא גם כן מסתכל על השני, אך הוא רואה את הדברים הטובים. וכאשר רואים את הדברים הטובים, מגלים שיש באנשים מידות טובות שלך עדיין אין, ובזה תהיה מעלתם על שלך, שנזכה לראות כל אחד מעלת חברו, ועל ידי זה שלא לקטרג על שום אדם מישראל, ושהמחלה לא תתפשט לתוך הלב, אלא אדרבה יחד בלב אחד. ועל ידי זה תהיה קטורת (במדבר י"ט, טו): "והמגפה נעצרה", וכל ישראל יושעו מהרה להפטר מצוה צרורה זו.

(מתוך עתון 'המודיע', הבא בהפחתה בגל 101)

פינת ההלכה

הצלחתי להשיג 50 תבניות ביצים – האם מותר לי למוכרן ב-40 שקלים לתבנית?

שאלה: לעת כזאת שיש מחסור חמור בביצים ושאר מוצרי יסוד, האם מותר להשיג כמות של תבניות ולמוכרם במחיר מופרז? ומעשה באחד שקנה בצרכניה 20 תבניות ביצים והעמידם למכירה כל אחד ב-40 ₪ במקום 25 ₪. אמר לו אחד: למה אתה מוכר כל כך ביוקר? השיב לו: אם אתה לא רוצה אינך חייב לקנות, ותפנה את התור לעומד שני מטר מאחוריך... **תשובה:** יש איסור להפקיע שערים, ונפסק בחו"מ (סי' רל"א סכ"ב) בדעה ראשונה שאין משתכרין בביצרים פעמיים, אלא התגר הראשון הוא מוכרן בשכר והלוקח ממנו מוכרן בקרן בלבד. ובספר מועד לכל חי להגר"ח פלאגי כתב שהיו מכריזין בחודש ניסן להחרים על מי שיקנה ביצים ביותר ממחירם, ומספר שבצערותו שאל את זקנו הרב זיע"א: הרי אין מטילין איסור בבית הכנסת בחודש ניסן רק לצורך גדול, כמבואר במשנ"ב (סוסי' תכ"ט) והשיב לו שזה בודאי צורך גדול שלא יתייקרו השערים, מפני העניים שעיקר מאכלם בפסח הוא זה, עכ"ד. וק"ו בזמן זה שהוא עת צרה, אין להפקיע השער.

וראוי היה לתקן ע"ד גדולי ישראל שליט"א שלא יקנו ביצים ביותר ממחירם בפקוח ע"פ החוק וכך לא יוכלו להעלות מחירם. והשי"ת יגן עלינו ועל כל עמו ישראל ויגאלנו ברחמים, כדכתבו בפוסקים בסימן הביצה שבקערה שנקראת בלשון גמרא "ביעא", בעי רהמנא למיפרק ית ישראל. (הרה"ג רבי מרדכי הלוי שוורצבוך שליט"א נורה הוראה זאת שמחה - מודיעין פילית)

חידה שבועית

מיהו הצעיר בפסח שאינו אדם, צעירותו אינה כפסח ואני צדיק אמנו?

תשובה לחידה פר"ש: יש בהן אות קטנה. תשובה לחידה השבועית: הכולע מנזה כשהוא כרוכה בסיב של דקל לא יצא ידי חובת אכילת מנזה, כי אין דרך אכילה בכך (שריע אורח סי' תע"ה סעי' ג).

מזל טוב

מרכז העיר: משפחת וסר להולדת הבת משפחת שקולניק – שוחט להולדת הבת הנכדה גני תר: משפחת הורביץ – ברגר (מרכז העיר) להולדת הבן הנכד

פתרונות לחידות והודעות לשמחות ניתן לשלוח עד יום שני בפקס: 037608833 או למייל a7608833@gmail.com